

Nr 14

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 4 januari 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan.

1

Genom en den 13 juni 1950 av Hallands mellersta domsagas häradsrätt meddelad dom, vilken vunnit laga kraft, förpliktades handlanden *Börje Leonard Nilsson* med anledning av en trafikolycka, varvid lantbrevbäraren *Axel Thorvald Nilsson* skadades svårt, att till bl. a. generalpoststyrelsen utgiva viss skadeersättning.

Av handlingarna i målet framgår bl. a. följande.

Den 24 oktober 1949 förde *Börje Nilsson* en lastbil, som ägdes av hans hustru *Karin Nilsson*, norrut på allmänna vägen *Falkenberg—Morup*. På lastbilens lastflak låg en s. k. griskaret av trä, som var fästad med ett enkelt rep. Vid tillfället rådde stark storm. Då bilen mötte lantbrevbäraren *Thorvald Nilsson*, som åkte på cykel söderut, kastades griskareten av bilen och

träffade Thorvald Nilsson, så att denne slogs omkull och förlorade medvetandet. Han erhöll så svåra skador, att han en längre tid måste vårdas på sjukhus. Häradsrätten ogillade den mot Börje Nilsson förda ansvarstalan, enär det ej ansågs styrkt, att han brustit i tillbörlig omsorg och varsamhet samt därigenom vållat olycksfallet. Då det av omständigheterna ej framgick att han icke varit vållande till olycksfallet och då Thorvald Nilsson icke genom eget vållande medverkat till detsamma, dömdes emellertid såsom nämnts Börje Nilsson till viss ersättningskyldighet.

Försäkrings AB Skandia, där bilen var trafikförsäkrad, har på grund av trafikförsäkringen utbetalat hela den vid tillfället för olyckshändelsen gällande ansvarighetssumman om 60 000 kr. Generalpoststyrelsens krav riktar sig mot Börje Nilsson och dennes hustru såsom ägare till bilen. Kraven avser ersättning — utöver det belopp som kunnat täckas genom trafikförsäkringen — för vad postverket utgiver till Thorvald Nilsson i invalidpension och livränta för tiden t. o. m. den 31 mars 1969, då han har att avgå med pension. Styrelsens fordran uppgick per den 31 december 1958 till 18 889 kr. 97 öre. Fordran växer med 690 kr. 70 öre i månaden.

I skrivelse den 16 maj 1959 har makarna Nilsson anhållit om befrielse från skyldighet att till generalpoststyrelsen utgiva ersättning, utöver vad som kunnat täckas genom trafikförsäkringen. Såsom skäl har bl. a. anförts, att makarna har fyra barn, varav den yngsta är 12 år, att Börje Nilsson saknar egen inkomst och att hans hustru år 1958 var taxerad till statlig inkomstskatt för en inkomst av 16 820 kr. Om makarna skulle tvingas avstå av sina relativt små inkomster till postverket skulle detta hårt drabba familjen.

Generalpoststyrelsen framhåller i utlåtande den 5 juni 1959, att makarna Nilsson synes endast i ringa mån kunna lastas för de skador, som Thorvald Nilsson ådrog sig vid olyckstillfället. Det inträffade torde närmast kunna rubriceras som en ren olyckshändelse. Likväl har händelsen på grund av bilansvarighetslagens bestämmelser ådragit makarna en betydande skuld, som alltjämt växer i rask takt. Från styrelsens sida är intet att erinra mot bifall till framställningen.

Statskontoret har i utlåtande den 21 augusti 1959 ej heller något att erinra mot bifall.

Departementschefen

Med hänsyn till i ärendet föreliggande särskilda omständigheter vill jag, i likhet med myndigheterna, icke motsätta mig att makarna Nilsson befrias från skyldighet att till generalpoststyrelsen utgiva ersättning utöver det belopp, som kunnat täckas genom ifrågavarande trafikförsäkring.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att handlanden Börje Leonard Nilsson och dennes hustru Karin Nilsson befrias från dem åliggande ersättningskyldighet till kronan i anledning av trafikolyckan den 24 oktober 1949.

2

Genom ett den 23 september 1935 av Nordals och Sundals häradsrätt meddelat utslag dömdes numera avlidne postassistenten Erik Vilhelm Håkansson för förskingring av penningar i tjänsten, begången under synnerligen förmildrande omständigheter, samt förpliktades att till generalpoststyrelsen utgiva ersättning med 1 522 kr. 98 öre jämte fem procent ränta på 1 347 kr. 88 öre från den 14 januari 1935, tills betalning skedde. Jämlikt i skadeståndsfrågan lagakraftvunnet utslag den 2 mars 1936 har Göta hovrätt ej funnit skäl göra ändring i häradsrättens utslag.

I skrivelse den 3 januari 1958 har *Anna Kristina Håkansson* i egenskap av delägare i dödsboet efter hennes make Erik Håkansson hemställt om befrielse från betalningsskyldighet för dennes skuld till generalpoststyrelsen.

Av handlingarna i målet inhämtas i övrigt följande.

Av bouppteckningen efter Erik Håkansson framgår, att behållningen i boet uppgick till 3 337 kr. I bouppteckningen hade emellertid postverkets ifrågasvarande fordran icke upptagits. Om så skett, hade brist förelegat. *Anna Håkansson*, som nu är 68 år gammal, har uppgivit att hennes enda inkomster är en änkepension om 1 960 kr. samt ett kommunalt bostadstillägg om 1 200 kr. Den utväg, som står henne till buds att avbetala skulden, vore att avyttra en bostadsrätt, som i bouppteckningen är åsatt ett värde av 2 400 kr.

Generalpoststyrelsen har i utlåtande den 15 januari 1959 och *statskontoret* i utlåtande den 21 februari 1959 icke haft något att erinra mot bifall till att skulden avskrivs.

Departementschefen

Med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall, bl. a. *Anna Håkansson*'s ålder och ekonomiska ställning, anser jag, att dödsboet efter hennes avlidne make bör befrias från betalningsskyldighet för dennes ifrågasvarande skuld till generalpoststyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att dödsboet efter Erik Vilhelm Håkansson befrias från betalningsskyldighet till Kronan i anledning av Göta hovrätts utslag den 2 mars 1936.

3

Genom en den 22 april 1959 av Sunnerbo häradsrätt meddelad dom, vilken vunnit laga kraft, dömdes *Ida Teresia Larsson*, född Pettersson, för bedrägeri till straffarbete i tre månader villkorligt. *Ida Larsson* förpliktades även att till järnvägsstyrelsen utgiva skadestånd med 9 286 kr. 80 öre jämte fem procent ränta därå från den 10 april 1959, tills betalning sker.

Av handlingarna i målet framgår bl. a., att *Ida Larsson* tidigare varit gift med banarbetaren vid statens järnvägar *Gustaf Albert Lund*. Denne avled

år 1933 på grund av olycksfall i järnvägens tjänst. Ida Larsson ingick nytt äktenskap i juni 1952. Skadeståndet avser återbetalning av änkepension, som hon därefter under tiden juli 1952—december 1958 obehörigen uppburit.

I skrivelse den 2 juni 1959 har Ida Larsson hemställt, att hon måtte befrias från ifrågavarande skadeståndsskyldighet utöver ett belopp av 500 kr. Därvid har hon beträffande sina personliga och ekonomiska förhållanden i huvudsak uppgivit, att hon är 57 år gammal, att makarna äger en mindre fastighet, som är taxerad till 18 500 kr. men intecknad till 7 600 kr. samt att makarna för år 1958 taxerats till statlig inkomstskatt för en inkomst av endast ca 4 000 kr.

Järnvägsstyrelsen framhåller i utlåtande den 3 juli 1959, att de av Ida Larsson lämnade uppgifterna har kontrollerats av landsfiskalen i Ljungby distrikt och befunnits riktiga. Någon annan möjlighet att tvångsvis uttaga hela det ådömda beloppet än genom exekutiv försäljning av makarnas fastighet finns inte. Makarna skulle därefter sannolikt komma att ligga det allmänna till last. Styrelsen anser sig därför ej böra motsätta sig att fordran nedsättes. Med hänsyn till omständigheterna, särskilt den långa tid under vilken Ida Larsson oriktigt uppburit änkepension, kan styrelsen inte tillstyrka att beloppet nedsättes lägre än till 2 000 kr.

Statskontoret vill i utlåtande den 21 augusti 1959 ej motsätta sig, att Ida Larsson befrias från henne ådömd skadeståndsskyldighet på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit.

Departementschefen

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna vill jag med hänsyn till Ida Larssons ekonomiska förhållanden m. m. ej motsätta mig att Ida Larsson, därest hon till järnvägsstyrelsen inbetalar ett belopp av 2 000 kr., befrias från återstående del av det skadestånd å 9 286 kr. 80 öre jämte ränta, som hon ådömts att utge till järnvägsstyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att Ida Teresia Larsson, därest hon till järnvägsstyrelsen inbetalar ett belopp av 2 000 kr., befrias från återstående skadeståndsskyldighet till kronan i anledning av dom meddelad av Sunnerbo häradsrätt den 22 april 1959.

4

Genom skrivelse den 10 oktober 1958 har f. d. expeditionsföreståndaren vid statens järnvägar *Gustaf Walter* av distriktschefen vid statens järnvägars II distrikt ålagts att till järnvägsstyrelsen inbetala 2 544 kronor 60 öre, vilket belopp tillgreps ur ett låst kassaskåp på hamnstationen i Uddevalla natten mellan den 12 och 13 juli 1957.

Av handlingarna i ärendet framgår i huvudsak följande.

Förövaren av inbrottet är okänd. Personen ifråga hade tagit sig in i kassaskåpet genom att använda en nyckel, som Walter i strid mot gällande be-

stämmelser förvarat i sin uniformsrock i ett låst klädskap i ett angränsande rum.

I skrivelser den 21 januari och 14 februari 1959 har Walter hemställt om befrielse från skyldigheten att ersätta statens järnvägar det stulna beloppet eller att ersättningsskyldigheten i vart fall måtte kraftigt nedsättas. Genom pensionsavgång år 1959 kommer hans ekonomiska ställning att väsentligt försvagas.

Järnvägsstyrelsen har i utlåtande den 6 februari 1959 framhållit, att några andra omständigheter än att pensionsåldern snart är inne inte anförts. Styrelsen föreslår emellertid, att ersättningsskyldigheten nedsättes till 1 000 kr.

Statskontoret förordar i utlåtande den 13 mars 1959 att Walter med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter — särskilt det förhållandet att Walter inom kort avgår från sin tjänst med pension — befrias från vidare betalningsskyldighet, om han inom tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, inbetalar ett belopp av 600 kr.

Departementschefen

Jag finner mig böra tillstyrka, att Walter i huvudsak befrias från skyldigheten att ersätta kronan det vid hamnstationen i Uddevalla natten till den 13 juli 1957 tillgripna beloppet 2 544 kronor 60 öre. Med hänsyn till den försummelse Walter låtit komma sig till last, synes mig, i enlighet med vad statskontoret föreslagit, ett belopp av 600 kronor böra gäldas av Walter.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att f. d. expeditionsföreståndaren vid statens järnvägar Gustaf Walter må, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till järnvägsstyrelsen inbetalar 600 kr., befrias från honom åliggande resterande ersättningsskyldighet till kronan i anledning av förutberörda försummelse.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—4 hemställt, förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Engdahl